

Motion till riksdagen

1989/90:U251

av Lars Werner m.fl. (vpk)

Världsbanken och IMF

Reformera Världsbanken och IMF

På Bretton Woods-konferensen 1944-45, då Världsbanken och IMF bildades, handlade det inte om att bistå u-länderna utan om att underlätta det internationella kapitalets flöden. Banken och IMF kom in i FN-systemet först senare. Därför har de inte samma demokratiska struktur som råder i övrigt i FN, ett land, en röst. De domineras av USA och på senare tid alltmer också av Japan.

Till skillnad från andra FN-organ är Världsbanken en sluten institution. Allmänheten och parlamenten har inte någon laglig möjlighet att få veta hur banken använder de skattemedel som länderna i fråga själva skjuter till.

Strukturanpassning

Till följd av skuld krisen har u-länderna blivit starkt beroende av Världsbanken och IMF. De tvingas underkasta sig strukturanpassningsprogram med katastrofala sociala och ekologiska följder för att få nya lån och bistånd. IMF:s villkor är socialt oacceptabla. Det är alltid de fattiga och svaga som får stå för åtstramningarna, inte militären.

Nu säger IMF visserligen att det är regeringarna själva som beslutar vilka åtstramningar som skall göras. Men i ett hemligt dokument från 1985 sa IMF rent ut att "fondens officiellt företrädda uppfattning att inkomstpolitiska åtgärder är de suveräna regeringarnas ensak ... har den praktiska fördelen, att ett möjligen kontroversiellt problem därigenom kringgås".

Banken och IMF hävdar att de börjat ta större sociala hänsyn och beakta miljön. Brundtlandkommissionen menade dock att det visserligen var lovande att Världsbanken börjat lägga om sina projekt så att större hänsyn tas till miljön, men att det inte räckte. Världsbanken måste omforma sin inre struktur och sitt arbetssätt. skrev kommissionen.

De måste reformeras

Allt fler kräver att Världsbanken och IMF reformeras. Exempelvis SPD har krävt att u-länderna får ett jämlikt inflytande över deras politik och struktur.

Röstreglerna måste demokratiseras. USAs dominans måste brytas. Samma bör gälla som i FN-systemet i övrigt: ett land en röst. Organisation,

arbetsätt och rekrytering måste ändras. Parlamenten och allmänheten måste få insyn i bankens verksamhet och planer.

Om det inte är möjligt att reformera dem, bör Världsbanken, de regionala utvecklingsbankerna och -fonderna frikopplas från IMF. Då är alternativet att skapa en ny utvecklingsbank, en FN-bank.

Till dess IMF och Världsbanken kan förmås ändra sin politik skall Sverige inte medverka i strukturanpassningsprogrammen. Svenskt bistånd skall inte villkoras av att IMF – dvs. i realiteten USA – godkänner mottagarlandets ekonomiska politik. Sverige bör genast lämna Internationella Finansieringsbolaget (IFC), vars uppgift är att privatisera u-ländernas tillgångar, vilket ofta betyder att överföra dem i utländsk ägo.

Hemställan

[att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att Världsbanken och IMF skall återföras till de uppgifter de ålades enligt överenskommelserna i Bretton Woods och stadgorna,¹⁾

1. att riksdagen begär att regeringen tar initiativ för att införa of-fentlighetsprincipen i Världsbanksgruppen och IMF,

2. att riksdagen begär att regeringen tar initiativ i IMF för att förändra villkoren vid förhandlingar med skuldsatta u-länder om strukturanpassningsprogram så att dessa blir socialt acceptabla, motverkar kapitalflykt, stimulerar produktiva investeringar och en hållbar utveckling,

[att riksdagen begär att regeringen tar initiativ i Världsbanken och IMF för att åstadkomma mer demokratiska röstregler,¹⁾

3. att riksdagen begär att regeringen tar initiativ i Världsbanken för att skapa regionala rådgivande organ med NGO-deltagande,

4. att Sverige skall utträda ur IFC,

5. att riksdagen begär att regeringen tar initiativ till diskussioner med regeringar i likasinnade länder och med regeringar i u-länder om möjligheten att skapa en FN-bank.

Stockholm den 24 januari 1990

Lars Werner (vpk)

Berith Eriksson (vpk)

Lars-Ove Hugberg (vpk)

Margó Ingvardsson (vpk)

Bertil Måbrink (vpk)

Bo Hammar (vpk)

Ylva Johansson (vpk)